

Căutătoarea de sigilii

Marinela Pop-Câmpeanu citește istoria secretă a lumii în sigilii vechi de sute de ani. Și recunoaște cum semnele trecutului se regăsesc în civilizația modernă. De Diana-Florina Cosmin

Poate să povestească istoria lumii cu ajutorul celor peste 30.000 de bucățele rotunde de ceară care i-au trecut prin mâini. Sigilii care au pecetluit, la vremea lor, acorduri secrete și documente străvechi, semnate de regi și împărați. Dintre acestea, aproape 8.000 nu figuraseră niciodată într-un inventar internațional, fiind descoperite întâmplător. Sigilografa Marinela Pop-Câmpeanu, care lucrează la Paris ca ghid conferențiar al Ministerului francez al Turismului, este convinsă că toate marile „întâmplări” ale vieții sale au fost pregătite de o muncă îndelungată și asiduă. Iar pasiunea sa pentru sigilii nu face excepție.

În 1979, pe când studia arhivistica, a descoperit sigiliul cu vulturul bicefal al familiei Cantacuzino. Urma să dovedească apartenența familiei Cantacuzino la dinastia împăraților Cantacuzini, iar impactul vizual a fost foarte puternic: „Nu știam nimic despre sigilii, dar m-a fascinat

FOTO: MIHAI BENEĂ

imaginea". În urma cercetărilor, a ajuns să demonstreze exact contrariul.

S-au împlinit deja treizeci de ani de când studiază și colecționează sigiliile, iar vulturul bicefal a devenit o emblemă pentru cariera sa.

Evenimentele din '89 au prins-o pe Marinela Pop-Câmpeanu pe străzile Bucureștiului, în bătaia gloanțelor. Se întuneacă la față când vorbește despre acele momente: „Din păcate, am văzut unele lucruri pe care nu le voi putea uita nici odată”. Imediat după Revoluție, a luat drumul Parisului, unde a reușit să intre în rândul pretențioasei comunități franceze a heraldiștilor (specialiști care studiază stemele statelor și blazoanele). Și-a început teza de doctorat cu profesorul Michel Pastoureau, unul dintre cei mai renumiți heraldiști din lume, urmând să facă un stagiul de maximum o săptămână la arhivele naționale ale Franței.

A rămas timp de o jumătate de an și a studiat peste 20.000 de sigilii. Există tradiția ca fiecare stagiar la arhivele naționale să aducă o reproducere a unui sigiliu din țara sa de origine. Pentru că avea mână liberă să cerceteze, Marinela a descoperit într-o zi, „comoara lui Aladin”, chiar în sertarul unde se depozitau aceste sigilii, pe care nimeni nu le analizase vreodată cu atenție. Acolo, sigilografa a descoperit zeci de sigilii românești, aduse demult de o fostă stagiară de origine română. Le-a analizat și a reproduș la rândul său o mare parte dintre acestea, pentru propria-i colecție. Aceasta a fost o altă „întâmplare!” pe care Marinela Pop-Câmpeanu și-a câștigat-o prin muncă riguroasă. La finalul celor șase luni de stagiul, colecția de repro-

duceri a Marinei Pop-Câmpeanu număra 500 de sigilii, inclusiv raritățile descoperite în arhive.

L-a uimit pe profesorul Pastoureau cu două sigilii americane, vechi din 1822 (dintre care unul având încrustată steaua de șerif a statului Texas!), necunoscute până atunci. Aceste rarități, care i-au adus faima în micul lume a heraldiștilor, i-au deschis și poarta către primele expoziții, cu circuit închis. După vernisajele la Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE) și la Consiliul Europei, colecția sa de 500 de sigilii, sub titlatura „Istoria Europei și a Americii

prin sigilii și documente”, a început să străbată bătrânul continent. Prin sigiliile prezentate în cadrul expoziției, Marinela Pop-Câmpeanu încearcă să prezinte istoria „în ceară” a regilor și împăraților despre care povestește, zi de zi, în calitate de ghid al monumentelor, muzeelor și castelurilor din Franța. Până pe 30 mai, colecția poate fi văzută și la Muzeul Municipiului București.

FOTOGRAFII DIN CEARĂ. Din studiul celor peste 30.000 de sigilii, Marinela Pop-Câmpeanu a aflat că Pomul Vieții este simbolul definitoriu al poporului român, care nu apare pe niciun alt sigiliu din lume. Fiecare piesă vorbește, deopotrivă, despre trecutul și prezentul unui popor. „Există în Franța un orașel numit Mantes-la-Jolie, care ar însemna, în traducere «Menta cea draguță». Ei bine, pe un sigiliu de la 1200 al acelui orașel figurează... trei frunze de mentă”, explică ea acuratețea cu care sigiliile reflectă spiritul unui loc. La fel, județul Giurgiu, unde Marinela a lucrat o vreme ca muzeograf, mai păstrează trei arbori în emblema oficială, deși Codrii Vlăsiei nu mai există de secole. Sigiliul conservă întocmai istoria, devenind o „fotografie” a epocii din care provine.

În mai puțin de două zile, Marinela Pop-Câmpeanu poate reproduce, folosind arhiva ei de fotocopii,

oricare dintre zecile de mii de sigilii care i-au trecut prin față până acum. Costurile nu sunt mari (materialele pentru reproducerea întregii colecții nu ar costa mai mult de 1.000 de euro), dar este nevoie de multă meticulozitate și răbdare. Pentru a face reproducerile sigiliilor mai luminoase și mai clare, a creat și o tehnică specială de vopsire, pe bază de acril și vopsea de pământ ars. Pentru Marinela, sigiliile sunt precum un puzzle, pe măsură ce privește unul, își dorește să privească încă unul, apoi încă unul. Tot sigiliile au făcut-o să-și pună întrebări cu privire la legăturile din istorie. Un sigiliu al guvernului provizoriu din Țara Românească, de la 1858, seamănă izbitor cu sigiliul personal al lui Napoleon I. O asemănare care nu a putut fi explicată până acum.

În același mod, a descoperit similitudini între sigiliile lui Mircea cel Bătrân și cele ale lui Carol Quintul al Franței sau între sigiliile norvegiene și cele franțuzești. Colecția ei oferă dovezi ale legăturilor dintre cultura română și cea franceză, care datează încă din perioada geto-dacilor și a celților.

Marinela Pop-Câmpeanu are certitudinea că sigiliile ei sunt o „povestă” ilustrată a istoriei. „Sigiliile sunt un mod ludic de a învăța istorie, dacă ai o memorie vizuală bună”, precizează ea, convinsă că, la orice vârstă, oamenii pot afla multe despre trecut, doar privindu-le cu atenție.

După 30 de ani de reproduș sigilii, Marinela Pop-Câmpeanu este familiarizată și cu energia stranie pe care acestea o emană. „O simt atunci când modelez un sigiliu vechi. Energia vine din imagine”, spune Marinela. De altfel, se îmbracă întotdeauna, aproape din cap până în picioare, în culoarea mov. De ce mov? „Sigiliile mele surprind spiritul istoriei”, explică Marinela Pop-Câmpeanu, iar movul este culoarea recunoscută a spiritualității. **S**

